

Nr 52

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående den psyko- terapeutiska vården.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 257 av herr *Sörenson* och II: 317 av herr *Rimmerfors* hemställs, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning gällande den psyko-terapeutiska vården i vårt samhälle och om förslag till sådana åtgärder, som kan anses påfordrade.

I motionerna anföres, att den snabba sociala och ekonomiska utvecklingen medfört en ökning av olika slags beteendeskador och nervösa rubbningar av olika art. Individerna känner sig ensamma i massan. Vi har icke lyckats komma till rätta med de psykiska vådorna av samhällsutvecklingen. Som exempel nämns att i Stockholm $\frac{2}{3}$ av socialvårdsklientelet är i behov av psykisk vård och hjälp. Det behövs psyko-terapi, och åtgärder bör vidtagas för att effektivisera utbildningen av psyko-terapeutiskt verk-samma personer.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion I: 257.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från medicinalstyrelsen och socialstyrelsen.

Medicinalstyrelsen anför, att den moderna samhällsutvecklingen otvivel-aktigt innebär stora påfrestningar för den enskilde individen vilka leder till stress och psykiska insufficiensreaktioner med ökat behov av psyko-terapeutisk behandling och vård. Möjligheterna att få vård har successivt förbättrats bl. a. genom inrättande av specialkliniker vid praktiskt taget samtliga centrallasarett. Kvalificerad psykiatrisk behandling med psyko-terapi bedrivs också vid de upprustade mentalsjukhusen.

De nuvarande behandlingsresurserna är dock helt otillräckliga, främst beroende på personalbrist, särskilt i fråga om psykiatriskt utbildade läkare. Trängande nödvändigt är framför allt kraftiga åtgärder för att stimulera rekryteringen till psykiaterbanan, ett problem som styrelsen ägnar speciell uppmärksamhet. Det erfordras också en förbättrad psykiaterutbildning. Frågan är under utredning. Under tiden har fortbildningskurser anordnats. Även andra grupper, såsom teologer och psykologer, har skaffat sig kompletterande utbildning.

Viktigt för en med avseende på psykologisk patientbehandling förbättrad mentalsjukvård är utöver stimulerad rekrytering och bättre utbildning av psykiater ökad tillgång på kvalificerad vårdpersonal och på välutbildade

hjälpkrafter av olika slag, framför allt socialarbetare, psykologer och arbetsterapeuter.

Det föreligger alltså i mindre grad ett organisatoriskt problem. De åtgärder som främst bör vidtagas hänför sig till utbildningsfrågorna. Styrelsen anser det därför icke påkallat med utredning av den art och omfattning som föreslås i motionerna.

Socialstyrelsen säger sig dela motionärernas uppfattning att anpassningssvårigheterna ökat och att läget ställer krav på ökade insikter hos socialarbetare, läkare, lärare och fritidsledare. En viss insikt i psykologi bör ingå i utbildningen av dessa yrkesgrupper. Vidare kräves en ändrad och mera avancerad metodik i socialvårdsarbetet. Styrelsen söker med sina begränsade resurser tillgodose behovet av orientering och vidareutbildning dels genom egna kurser och dels genom medverkan i av andra organ anordnade kurser. Det erfordras emellertid också en adekvat social forskning.

En utredning rörande den psykoterapeutiska vården synes emellertid knappast motiverad. Det är för närvarande främst en fråga om utbildningskapacitet. På berörda områden har under senare år företagits ett flertal utredningar som ännu icke föranlett några åtgärder. En samordning av dessa förslag bör ske.

Utskottet

Motionärerna hemställer om en utredning beträffande den psykoterapeutiska vården.

Såvitt utskottet kunnat bedöma är de i motionerna berörda behoven av psykoterapeutisk vård och av en effektivisering av utbildningen av personal, kvalificerad för arbetsuppgifter inom psykoterapien, väl dokumenterade. Detta gäller vård såväl inom som utom mentalsjukvårdens ram. Psykiaterutbildningen är emellertid under utredning och frågan om rekryteringen av psykiater har uppmärksammats. Vad psykologutbildningen beträffar har nyligen framlagts ett förslag härom. En väsentlig nyhet i förslaget är att tillämpningsmoment skulle införas i undervisningen så att praktisk utbildning integreras i universitetsutbildningen och ämnet tillämpad psykologi blir ett nytt examensämne. Den nya utbildningen avses ge kompetens för psykoterapeutiska vårduppgifter på skilda områden, inom skolor, rådgivningsbyråer och olika vårdinstitutioner m. m. Antalet psykologistuderande och licentiander i psykologi har under senaste tiden visat en tendens till ökning. Av en viss betydelse i förevarande sammanhang torde vidare vara att utbildningen av arbetsterapeuter och sjukgymnaster har utretts och beslut fattats om att landstingen skall vara huvudmän för denna utbildning samt att årets riksdag förelagts ett förslag om en ny utbildningsgång för sjuksköterskor, för vilken utbildning landstingen ävenså skulle ta ansvaret.

Då bristande resurser för utbildning av psykologer och bristande tillgång till kvalificerad personal för psyko-terapeutisk vård varit de avgörande hindren för strävandena att åstadkomma godtagbara vårdmöjligheter, torde det som under senare tid skett på utbildningssidan innebära att förutsätt-ningarna väsentligt förbättrats.

Med hänsyn till det ovan anförda finner utskottet icke skäl att nu för-orda en utredning i enlighet med vad som föreslås i motionerna utan hem-ställer,

att de likalydande motionerna I: 257 och II: 317 icke må
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 november 1965

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sörlin, Eric Gustaf Peterson, Oscar Carlsson, Hedlund, Axel Kristiansson, fru Hultell, herrar Helge Karlsson, Wååg, Torsten Hansson*, Blomquist och Kilsmo*;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Hamrin i Kalmar, Svensson i Kungälv, Wikner, Börjes-son i Glömminge, Nilsson i Bästekille, Westberg, fru Ekroth, herrar Björk i Göteborg och Thylén*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Eric Gustaf Peterson, Axel Kristiansson, fru Hultell, herrar Blom-quist, Kilsmo, Hamrin* i Kalmar, *Nilsson* i Bästekille, *Westberg* och *Thylén*, som ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Den fråga som behandlas i förevarande motioner är av utomordentligt stor betydelse för vårt folks framtida psykiska hälsa. Motionärerna har an-fört vägande skäl för en effektivisering av den psyko-terapeutiska vården. Det är av stor betydelse för den psykiska vården om det sätt att se på psy-kiska insufficienstillstånd och djupare liggande psykiska störningar, som ligger till grund för modern psyko-terapi, ägnas ökad uppmärksamhet.

Utskottet är visserligen medvetet om att psykiaterutbildningen är under utredning, att ett förslag nyligen har framlagts gällande psykologutbild-ningen, att utbildningen av arbetsterapeuter och sjukgymnaster utretts samt att förslag om ny utbildningsgång för sjuksköterskor förelagts årets riksdag.

Det är givetvis av största betydelse att dessa personalkategorier vinner ökad insikt om den psykodynamiska problematiken. De angivna åtgärderna kan emellertid icke i mer väsentlig grad anses förbättra den psykioterapeutiska vården. Den psykiatriska utbildningen bör därför utvidgas och terapeutisk utbildning bli en del av utbildningen i psykiatri. Det bör emellertid i sammanhanget observeras att modern svensk psykiatri är mer organiskt än psykodynamiskt orienterad. Det är den psykodynamiska problematiken som enligt utskottets mening i större grad bör ägnas uppmärksamhet. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är nödvändigt att ett vidgat samhällsättagande i berörda avseenden kommer till stånd. Det torde vara väl motiverat att utbildningen i psykioterapi sträcker sig även till andra grupper än de som nu erhåller sådan. Härvidlag ger motionerna konkreta anvisningar.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vådorna på det psykiska planet av den moderna samhällsutvecklingen. Det är därför angeläget att vidta dels preventiva åtgärder, dels att bringa hjälp vid de psykiska insufficiens- och neurostillstånden. Det måste vara en samhällsuppgift att klarlägga den här antydda problematiken och att i möjlig mån ställa resurser till förfogande i hälso- och sjukvårdande syfte.

Utskottet finner därför att motionärernas hemställan om en utredning av den psykioterapeutiska vården och om förslag till lämpliga åtgärder för att effektivisera den psykiska vården är välgrundad.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 257 och II: 317 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående den psykioterapeutiska vården i vårt samhälle och om förslag till sådana åtgärder som kan anses påfordrade.